

22. ПРОБЛЕМИ УСУНЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ В УКРАЇНІ

А.І. Мельниченко

Національний університет харчових технологій

Розвиток вітчизняного підприємницького сектору характеризується наявністю значних перешкод для реалізації підприємницької ініціативи, в тому числі, в сфері ліцензування. Так, якщо у 1991 р. ліцензуванню підлягало 11 видів підприємницької діяльності, то вже на кінець 1996 р. — практично всі її види. Велика кількість документів дозвільного характеру (дозвіл, спеціальний дозвіл, право, ліцензія, сертифікат тощо) і законодавчих актів, що регламентують цю сферу не сприяли прозорій та ефективній взаємодії держави та підприємницького сектору.

Важливим кроком у цій сфері стало прийняття Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» (2000 р.). Останній впорядкував дозвільну систему через чіткі та прозорі механізми подання заяви на отримання ліцензії та єдиний перелік видів діяльності, які підлягають ліцензуванню, зміну змісту ліцензійних умов та запровадження єдиного бланку ліцензії, скорочення терміну розгляду заяв на отримання ліцензій — з 30 до 10 робочих днів. Новим у сфері ліцензування стала поява нового інституту — експертно-апеляційної ради, яка є постійно діючим колегіальним консультативно-дорадчим органом із питань ліцензування. Разом із тим, зарегульованість у сфері ліцензування залишалася ще досить суттєвою. Це доводили складні та непрозорі галузеві дозвільні процедури, відсутність інформації щодо підстав погодження численних дозвільно-погоджувальних процедур і їх вартості, панування вузьковідомчих інтересів в означеній сфері.

Намагання держави реформувати та вдосконалити дозвільну систему втілювалося у спрощенні процедур отримання суб'єктами підприємництва документів дозвільного характеру, яке базувалося на прийнятому у 2005 році Законі України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності». У ньому запроваджувались принципи видачі документів дозвільного характеру, визначалася відповідальність суб'єкта господарювання за надання недостовірної інформації, а також посадових осіб за порушення вимог законодавства. Позитивними змінами в системі ліцензування став 2009 рік, в якому відбулося скорочення видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, спрощення процедур для отримання ліцензій та здешевлення процесу отримання ліцензій. Останнє мало на меті підвищення зацікавленості й оперативності у започаткуванні бізнесу та мінімізацію витрат власника.

Сучасною проблемою залишається досить значна кількість дозвільних документів та видів господарської діяльності, для провадження яких необхідно отримати ліцензію. У якості її вирішення Держкомпідприємництвом на початок 2011 р. було скасовано ліцензування 2046 із 2268 видів робіт (90,2 %) та 23 із 78 видів діяльності (27 %); встановлено необмежений термін дії для більшості ліцензій; введений декларативний принцип при відкритті бузнесу; зменшено кількість дозволів із 227 до 91. Крім того, змінами до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 11.02.2010 р та 7.07.2010 р. було запроваджено принцип мовчазної угоди, який передбачає, що в разі зволікання органу державної влади з видачею дозволів понад 10 днів, підприємство автоматично вважається таким, що

його отримало, та принцип декларування, на підставі якого можна займатися підприємницькою діяльністю без отримання документів дозвільного характеру.

Як бачимо, державна політика в сфері підприємництва в Україні набуває свого розвитку, удосконалюється шляхом відпрацювання інструментів і важелів її здійснення з метою створення такого механізму ліцензування, який поєднував би інтереси держави та підприємницького сектору на шляху забезпечення економічного зростання.

Науковий керівник: Т.В. Швед.